

'Wegbestemmen' van de veehouderij en het toekennen van een nieuwe functie voor erftransformatie in relatie tot een 'Evenwichtige Toedeling van Functies Aan Locaties (ETFAL)'

Informatiedocument d.d. 11 februari 2025

Aanleiding

Om gebruik te kunnen maken van één van de vrijwillige beëindigingsregelingen, zoals de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties (LBV of LBV-plus), moet het houden van landbouwhuisdieren uit de bestemming worden gehaald. Hiervoor dient de stoppende veehouder/subsidie-ontvanger een verzoek in tot het wijzigen van het omgevingsplan bij het bevoegd gezag. Dit verzoek kan gaan over een inperking van de bestaande functie (bijv. van "landbouw" tot "landbouw, uitgezonderd veeteelt"). Aanvullend kan het verzoek gaan over een verandering van functie, omdat de stoppende veehouder op de locatie een andere bedrijfsmatige activiteit wil uitvoeren of er woningen wil laten bouwen, natuur wil realiseren of andere activiteiten wil uitvoeren. Zowel bij het 'wegbestemmen' van de veehouderijfunctie als bij het toekennen van een andere functie, speelt het beginsel van Evenwichtige Toedeling van Functies Aan Locaties (ETFAL) een rol.

Vraagstelling: Hoe motiveer je het 'wegbestemmen' van de veehouderijfunctie en hoe borg je dit juridisch? Hoe pas je de 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL)' hierbij toe? En hoe pas je dit toe voor een erftransformatie?

Inhoudsopgave

Motivering 'wegbestemmen' veehouderijfunctie	1
Juridische route voor 'wegbestemmen' veehouderijfunctie	2
Juridische route voor nieuwe activiteit (erftransformatie) *)	2
Motivering nieuwe activiteit (erftransformatie) i.r.t. ETFAL	3
Omgevingsvergunning en buitenplanse omgevingsactiviteit (Bopa)	3
Conclusie	4
Handige documenten / links:	4

Motivering 'wegbestemmen' veehouderijfunctie

De Omgevingswet (OW) streeft naar een balans tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om functies zorgvuldig toe te wijzen op basis van deze tweeledige doelstelling: beschermen en benutten. Een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL) is hierin een centraal uitgangspunt. Dit evenwicht wordt niet per locatie geborgd, maar vanuit een bredere afweging op gemeentelijk cq gebiedsniveau.

Deze verantwoordelijkheid betekent dat een gemeente bij het "wegbestemmen" van de veehouderijfunctie, moet overwegen welke functie(s) het best past/passen bij een voormalige veehouderijlocatie in het licht van natuur en milieu en leefomgevingskwaliteit. Dat kan bijvoorbeeld een andere vorm van landbouw zijn of natuur.

De motivering voor het "wegbestemmen" van de veehouderijfunctie, dient niet enkel te rusten op de deelname aan de beëindigingsregelingen. Om de motivering te laten voldoen aan een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL)' moeten meerdere redenen worden aangedragen; daarmee wordt het wijzigen van de functie robuuster. Bij deze bredere motivering kunnen onderstaande overwegingen meegenomen worden:

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

- Het verbod op het houden van landbouwhuisdieren als onderdeel van stikstofreductie draagt bij aan de beschermingsdoelen van de OW, met name de vermindering van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Dit sluit direct aan bij Europese regelgeving, zoals de Habitatrictlijn, en ondersteunt de bescherming van kwetsbare ecosystemen.
- De robuustheid van de functiewijziging wordt versterkt door aanvullende motiveringen, zoals de bijdrage aan duurzaamheid, milieubescherming, vermindering van water- en bodemverontreiniging, en het herstel van beschadigde ecosystemen. Deze bredere context ondersteunt een toekomstbestendig ruimtelijk beleid en biedt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen die aansluiten bij de doelen van de Omgevingswet.
- Tegelijkertijd wordt het benuttingsdoel (het houden van landbouwhuisdieren) niet geschaad door het 'wegbestemmen' van de veehouderijfunctie, omdat de functiewijziging op vrijwillige basis plaatsvindt. De veehouder verzoekt immers zelf om het verbod op het houden van landbouwhuisdieren om hiermee te voldoen aan de voorwaarden van één van de beëindigingsregelingen, zoals de LBV of LBV-plus.

Juridische route voor 'wegbestemmen' veehouderijfunctie

Om gebruik te kunnen maken van één van de beëindigingsregelingen, moet de veehouderijfunctie worden wegbestemd. Deze regelingen vereisen dat het 'wegbestemmen' van de veehouderijfunctie gebeurt via een structurele en juridisch vastgelegde wijziging van het omgevingsplan. De nieuwe bestemming kan nog steeds agrarisch zijn, bijvoorbeeld door de bestemming landbouw, uitgezonderd veeteelt toe te kennen; maar het kan ook om een volledige functiewijziging gaan naar wonen, natuur, of andere activiteiten.

Het 'wegbestemmen' van de veehouderijfunctie wordt nader toegelicht op Bijlage 1 van de Handreiking van de VNG 'Beëindigingsregelingen veehouderij en Aanpak Piekbelasting van VNG (Update september 2024)'.

Samengevat zijn er twee standaarden waarmee de omgevingsplanwijziging voor het 'wegbestemmen' van de veehouderijfunctie kan worden geregeld:

- STOP/TPOD omgevingsplan
- TAM-IMRO omgevingsplan

STOP/TPOD en TAM-IMRO zijn standaarden voor de digitale verwerking en uitwisseling van de informatie.

Een Buitenplanse Omgevingsplanactiviteit (BOPA) is niet afdoende voor het 'wegbestemmen' van de veehouderij. Een Bopa wijzigt namelijk het omgevingsplan niet en maakt het dus niet onmogelijk dat op de betreffende locatie in de toekomst een veehouderijfunctie wordt uitgeoefend. Een Bopa kan wel worden toegepast om toestemming te verlenen voor een nieuwe, andere activiteit (zie hierna).

Vraagt de veehouder zijn 60% voorschot van de subsidie aan? Dan moet hij onder andere laten zien dat hij een verzoek voor wijziging van het omgevingsplan heeft ingediend. En dat de gemeente dit verzoek in behandeling heeft genomen. In de reactie van de gemeente moet duidelijk staan dat:

- de veehouder u vraagt om het omgevingsplan aan te passen;
- de locatie een andere bestemming krijgt dan de bestemming veehouderijlocatie;
- u als gemeente het verzoek van de ondernemer in behandeling heeft genomen. Met andere woorden, dat u de procedure van het aanpassen van het omgevingsplan gestart heeft.

Een voorbeeldbrief waarmee u als gemeente bevestigt dat u het verzoek in behandeling heeft genomen, vindt u hier: [Voorbeeld reactie gemeente omgevingsplan aanpassen Lbv, Lbv-plus en Lbv kleinere sectoren](#)

Juridische route voor nieuwe activiteit (erftransformatie) *)

Wanneer de veehouder een aanvraag indient voor een nieuwe activiteit en deze nieuwe activiteit is in strijd met het omgevingsplan, dan biedt de Omgevingswet twee routes om deze bestemmingswijziging te realiseren:

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

1. Wijziging van het omgevingsplan:
  - Deze procedure kan tot 26 weken duren, en biedt ruimte voor meer flexibele aanpassingen die ook toekomstige initiatieven mogelijk kunnen maken. Dit wordt ingezet wanneer er geen concreet afgebakend plan is of de wijzigingen impact hebben op omliggende percelen. Deze procedure kent een verplichte participatie van betrokkenen. Bij een aanvraag voor wijziging van het omgevingsplan, moet de initiatiefnemer een goed onderbouwd verzoek indienen bij de gemeente. Dit omvat de gewenste aanpassing en een toelichting op de gevolgen voor de fysieke leefomgeving.
  - Omgevingsvergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa):
2. Dit is een snellere en minder ingrijpende procedure dan een wijziging van het omgevingsplan. De Bopa-procedure duurt doorgaans acht weken en kan met zes weken worden verlengd als de gemeenteraad bindend advies moet geven. Deze vergunning is echter alleen mogelijk als het initiatief een concreet en afgebakend plan is, de overtrede regel bijdraagt aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (EFTAL), en omliggende percelen geen aanpassing van hun rechten vereisen. Deze nieuwe/andere activiteit is mogelijk via een BOPA¹, echter dit wijzigt het omgevingsplan nog niet. De gemeente dient deze wijziging na maximaal 5 jaar in het omgevingsplan te verwerken².

Voor meer informatie: Zie 'Werkinstructie: Wijzigen Omgevingsplan voor gemeenten', Bijlage 1 van de Handreiking VNG 'Beëindigingsregelingen veehouderij en Aanpak Piekbelasting', update van September 2024. [Beëindigingsregelingen veehouderij en Aanpak Piekbelasting](#)

*) *Algemene opmerking: Een overstap van veehouderij naar akkerbouw kan doorgaans worden uitgevoerd zonder dat een wijziging van het omgevingsplan of een uitgebreide procedure nodig is. Dit geldt natuurlijk mits de nieuwe activiteit voldoet aan alle relevante eisen en voorschriften binnen de agrarische bestemming, zoals regels voor milieubescherming, waterbeheer en eventuele specifieke voorwaarden in het omgevingsplan zelf.

Motivering nieuwe activiteit (erftransformatie) i.r.t. ETFAL

Belangrijk is dat de nieuwe activiteit aansluit op de omgevingsvisie, het omgevingsplan en evt. het programma buitengebied. Ook specifiek beleid, zoals beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing, kan bij de motivering gebruikt worden. Zie hiervoor bijv. het Beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing van de gemeente Montfoort (maart 2024): [Beleidsregels Vrijkomende Agrarische Bebouwing - Gemeente Montfoort](#).

Een voorbeeld van een motivering van een erftransformatie (via een BOPA) van de gemeente Weert, vindt u hier: [TILS-09-1967-Principeverzoek-Molenweg-24A.pdf](#)

Omgevingsvergunning en buitenplanse omgevingsactiviteit (Bopa)

Een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) mag alleen worden verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (zie artikel 8.0a, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)).

Het is zaak om hierbij goed te onderscheiden, ook gelet op de afzonderlijke eisen die op dit punt zijn opgenomen in de beëindigingsregelingen:

1. Vergunning: in veel gevallen is het noodzakelijk een omgevingsvergunning te hebben, bv omdat sprake is van een Natura 2000-activiteit of omdat sprake is van een milieubelastende activiteit.
2. Omgevingsplan: in het plan worden functies toebedeeld en dat vormt het uitgangspunt voor de vergunningverlening in concrete gevallen.

Ad 1: ook een buitenplanse vergunning (Bopa) is een vergunning, nl. een vergunning die de mogelijkheid biedt een activiteit te verrichten die niet past in de bestemming die door het

¹ Onder de Omgevingswet krijgen we te maken met de vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, oftewel BOPA. De BOPA is 'gewoon' een omgevingsvergunning, maar kent wel enkele bijzonderheden.

² na maximaal 5 jaar moet het bevoegd gezag de functie verwerken in het omgevingsplan (moet vanaf 2032).

Omgevingsplan voor die locatie is voorzien. Een Bopa biedt dus de mogelijkheid om vooruitlopend op een wijziging van het omgevingsplan, voor een nieuwe activiteit een vergunning te verlenen. Er is dus een relatie met het omgevingsplan maar een Bopa wijzigt het omgevingsplan niet.

Conclusie

Zowel het 'wegbestemmen' van de veehouderijfunctie als het toekennen van een nieuwe functie (erftransformatie) vereist een goede onderbouwing waarvoor de evenwichtige toedeling van locaties het uitgangspunt is. Voor het "wegbestemmen" van de veehouderijfunctie is altijd een omgevingsplanwijziging vereist (eventueel op termijn en via een veegplan). Het toekennen van een nieuwe functie kan via een omgevingsplanwijziging of een BOPA.

Handige documenten / links:

1. Bijlage 1 van de VNG-Handreiking 'Beëindigingsregelingen veehouderij en Aanpak Piekbelasting van VNG', Update van september 2024: zie bijlage 1 voor een werkinstructie voor het wijzigen van een omgevingsplan. [Beëindigingsregelingen veehouderij en Aanpak Piekbelasting](#)
2. [Voorbeeld reactie gemeente omgevingsplan aanpassen Lbv, Lbv-plus en Lbv kleinere sectoren, Word document | 20.59 KB](#)
3. Voorbeeld BOPA Weert: [TILS-09-1967-Principeverzoek-Molenweg-24A.pdf](#)
4. [Beleidsregels Vrijkomende Agrarische Bebouwing - Gemeente Montfoort.](#)